Druhá republika Česko-Slovensko

1. 10. 1938 – 14. 3. 1939

Po uzavření mnichovské dohody (29. 9. 1938) dochází k citelnému přílivu Romů prchajících k nám z odtrženého pohraničí. Zvýšení počtu Romů prohloubilo už existující proticikánskou averzi. Proti „cikánům" se stále postupovalo podle zákona z roku 1927. V důsledku zhoršující se politické situace však i u nás zrály podmínky k možnému zpřísnění.

Venkovu hrozí cikánská záplava.

Německo nám vrátilo zabrané cikány.

Co s potulným a příživnickým živlem? V Německu jsou nenapravitelní zločinci odsuzováni k sterilisaci!

Naše a říšskoněmecké bezpečnostní úřady si nyní vyměňují navzájem cikány. Říšští četníci a policisté přivádějí jich na naše území celé tlupy, zatím co naši četníci doprovázejí na německé území pouze malé cikánské kloučky. Jde o výměnu, při níž rozhodně nevyděláme, protože úřady v zabraném území nehodlají trpět mezi občany zabraného území ani jediného česky mluvícího cikána a ani takového cikána, který mluví sice německy, ale nazdálí se na území, patřícím nám. Naše úřady mají stejnou snahu, ale ta vyznívá naprázdno z toho jednoduchého důvodu, že cikánů, mluvících německy a narozených na území, které připadlo Německu, je velmi málo. A to ještě spíše jsou na Moravě než v Čechách, jimž hrozí cikánská záplava a všechny nepříjemnosti, které jsou s tím spojeny, že jich vše naší dost a jsou zapsány trvale zajména v paměti našeho venkova. Je proto nutno proti cikánskému nebezpečí co nejostřeji zakročit dříve, než bude pozdě.

Patnáct tisíc cikánů jen v českých zemích.

Od roku 1927, kdy vstoupil v platnost cikánský zákon, žijí cikáni na našem území pod stálou kontrolou. Vynutili si ji svými činy zejména na českém jihu. Organisovali tam loupežné výpravy ve velkém, přepadávali celé vesnice, krádli, vraždili a podpalovali domy pokojných občanů. K zákrokům proti nim musela být používána slovek četníků, vždy nejméně 500 až 600, protože menší množství střádců bezpečnosti bylo proti odvaze a rychlosti cikánů bezmocné. V roce 1937 a 1938 byl proveden soupis cikánů a všichni příslušníci jejich kmene byli opatřeni zvláštními legitimacemi. Místo fotografií je v těchto legitimacích používáno otisků prstů, jako jediného spolehlivého prostředku k rozpoznání cikánského jedince. Trvalo ještě několik dalších let, než se podařilo vyrušit do cikánských kartoteků otisky prstů všech cikánů, kteří se nalézali v evidenci. Ještě mnohem spíše by vyhynali. V době před okupací našeho území bylo v cikánské kartotéce zaneseno přes 40 tisíc cikánů, máličko i ten. Velká jejich většina se zdržovala na Slovensku a Karpatské Ukrajině. V českých zemích žilo podle evidence 12 až 15 tisíc cikánů. Tento počet byl stále v pohybu, protože mnoho cikánů se pouštělo na výpravy jak na Slovensku, tak i do sousedních států.

Německé úřady nám vrátí zabrané cikány.

Na jaře loňského roku přišly na cikány zlé časy. Úřady se rozhodly k ostrému zákroku proti nim. Byl to opět důsledek činnosti cikánských tlup na českém jihu. Rozvětvená cikánská společnost byla tam uvedena z samáčeli vražd a z množství krádeží, které jim vynesly kořist v hodnotě vyšší dvou milionů Kč. Cikánské tlupy byly podrobovány stálé přísné kontrole. Aby se této kontrole, objevující vždy nová a nové jejich hříchy a hříčky, vyhnuli, opustili cikáni vyhrožovaní a ukrývali se ke Francicím. Počítali při tom s možností dojíti do Německa v případě, že by byli hledáni. V takovém stavu zastihl naši cikánskou otázku, ku území nábor a tak se stalo, že rázem jsme byli, alespoň pokud českých zemí se týče, cikáni zbaveni. Valná většina jich zůstala v zabraném území. Proto jsou nyní jejich proudy, vracející se nucené a ne bez uspokojení k nám, tak silné. Odborníci odhadují, že na nynějším území Čech a Moravy bude vrácka opět 10 až 12 tisíc cikánů a uznávají, že bude nutno s nimi něco podniknout. Neboť dobrá polovina z nich patří mezi lidi, kteří se nikdy nevybybají majetku svých bližních a jakémukoliv přestoupení zákona, a většina z této polovíny pak je zanesena v seznamech zločinců z povolání.

Není možno nechat žít vesnice ve strachu.

Cikáni se vracejí ze zabraného území s lehkým srdcem a netajenou radostí. Pochopili po záboru velmi rychle rozdíl mezi naší a německou přísností. V Německu rozřešili cikánský problém bez velkých nesnází do důsledků. Netrpí jej prostě. Potuly a příživnický cikánský život tam přestal existovat. Notorický zločinné jeho jedince potkal stejný osud jako všechny ostatní jedince se zločinnými sklony: sterilisace. I u nás se před časem o zavedení stejného preventivního opatření uvažovalo, ale nedošlo se k žádnému výsledku. Nebude však možno zastavit se před opatřením, která jsou nepopulární, bude-li nutno čelit cikánské zločinnosti. Nemůžeme si dovolit nechat žít vesnice a celé kraje ve strachu před cikány, nebo podlaé proti cikánským tlupám celé stovky četníků.

k.

Německo nám vrátilo... Večerní České slovo, 13. 1. 1939

Jelikož jsou dnes psychologické předpoklady pro řešení záležitostí, dříve neproveditelných, mnohem příznivější v novém státě, přikládám se této mimoomní také pokus k návrhu, který si dovoluji již tu vyjádřit, aby bylo chorobným vnitřním celostátním zmrazeno Koeonvictví cikánů a venkov tak zbaven prazbytečné metly.

Obecní úřad ve Skochovicích, okr. Poděbrady, vyjádřil obecně rozšířený názor o nutnosti radikalizace postupu proti „cikánům" – ve třetím odstavci listu se píše: „Jelikož jsou dnes psychologické předpoklady pro řešení záležitostí, dříve neproveditelných, mnohem příznivější v novém státě, ..." 27. 11. 1938.

Dojde i na cikány?

Nutno i cikány zařadit nebo vyřadit.

vkl. — Stačí vzít do ruky krajinský tisk a nenalezneme jediného čísla, ve kterém by nebyly zaznamenány dva či tři nepěkné kousky cikánských tlup, potulujících se po našich zemích. Z kruhů četnictva i policie bylo již mnohokrát voláno po nějaké úpravě cikánského problému, avšak nyní je právě nejvhodnější doba, aby bylo proti cikánům zakročeno. Není bez zajímavosti připomenouti, že cikáni na Slovensku nejsou ani z daleka tak obtížnou tlupou jako u nás. Dnes, v době, kdy každý chce nechtě je zařazován do pracovního procesu na výstavbě nového státu, bylo by správné, aby cikáni, tak často nazývaní »metlou českého venkova«, byli donuceni k pracovní povinnosti, nebo vykázáni jako obtížní cizinci, jakými skutečně jsou. Jak jsme informováni, uvažuje se skutečně o nějakém řešení obtížného cikánského problému, zvláště také poněvadž v poslední době se neblahá činnost cikánských tlup nebezpečně

Dojde i na cikány? Nový večerník, 29. 11. 1938

Svatba v rodině integrovaných moravských Romů Ištvánů, 1940

1. Radikalizace postupu proti „cikánům"

Státní správa a obecní samosprávy přicházely s návrhy jak zpřísnit postup vůči „cikánům". Mezi návrhy se objevily koncentrační tábory, tetování osob, sterilizace žen a jiné.

OKRESNÍ ÚŘAD V PODĚBRADECH
Dne 30 XI 1938
39532

Cikáni-zřízení koncentrační nichž táborů nebo trvalých pracovních útvarů.

Přílohy: 0.

Dne 1.prosince 1938.

Předkládám

prezidiu zemského úřadu

v Praze

k laskavému dalšímu řízení a návrhem, aby pro všechny potulné cikány bez rozdílu byly zřízeny koncentrační tábory, v nichž by cikáni byli nuceni pracovati na způsob zemských robotáren nebo podobným způsobem. Od doby okupace našich území cizíní státy ani se cikáni u nás pravou metlou obyvatelstva a žádní účinní opatření, zatím četnictvem, vězení a pod. na ně nic neplatí, jejich cizíní vidí, že v nejbližší době budou zase na svobodě a budou moci krásti.

Ve všech důležitých dnech, ve společnosti i od jednotlivců jsem stále vyzýván, abych se u vlády postaral o napravení tohoto zla a jako nejmoleblivější prostředek se navrhuje jednoznačné zřízení koncentračních táborů pro cikány a tuláky.

Očekávané nové vlády by si získala různé všeobecné sympatie a díky všem těm obyvatelstva, kdyby podobné opatření zavedla. Při tom by si cikáni museli v těchto táborech na sebe svou prací vydělati. Přestaly by pak loupeže, vraždy a krádeže.

Prosím proto, aby tento spis byl postoupen na příslušná místa k dalšímu řízení a aby prezidium tento návrh laskavě podporovalo.

Okresní hejtman:
vrchní rada politické správy

Zemský úřad v Praze.
Došlo dne -2 XII. 1938
36/10
III 8
Došlo - 2 prosince
z prezidia, dne

22a

Okresní úřad v Poděbradech navrhuje zřízení koncentračních táborů pro „potulné cikány". 1. 12. 1938

2. V předvečer okupace

Vláda druhé republiky se vážně zabývala myšlenkou nucené táborové koncentrace „cikánů" v pracovních táborech. Po vzniku protektorátu byly návrhy změn na čas odloženy – do doby, než byly získány zkušenosti z táborové koncentrace „cikánů" v Německu.

Ročník 1939. 619

Sbírka zákonů a nařízení.

Částka 68. Vydána dne 22. srpna 1939.

Cena: Kč 1·—

Obsah: (188. v 189.) 188. Nařízení, kterým se mění vládní nařízení ze dne 2. března 1939, č. 72 Sb., o kárných pracovních táborech. — 189. Nařízení, kterým se mění a doplňuje vládní nařízení ze dne 28. prosince 1938, č. 372 Sb. z. a n., o stavbě dálnic, a zřízení generálního ředitelství stavby dálnic a o jeho organisaci.

188.

Vládní nařízení ze dne 28. dubna 1939, kterým se mění vládní nařízení ze dne 2. března 1939, č. 72 Sb., o kárných pracovních táborech.

Vláda Protektorátu Čechy a Morava nařizuje podle čl. II ústavního zákona smocňovacího ze dne 15. prosince 1938, č. 330 Sb. z. a n.:

Čl. I.

Vládní nařízení č. 72/1939 Sb. se mění takto:

1. § 1, odst. 2 zní:

„Kárné pracovní tábory zřizuje podle potřeby ministerstvo vnitra v dohodě se zúčastněnými ministerstvy."

2. V § 2 vypouští se odstavec 1 a odstavce 2 a 3 se přečíslují na odstavce 1 a 2.

3. § 3, odst. 2 zní:

„Program prací stanoví ministerstvo vnitra v dohodě se zúčastněnými ministerstvy."

4. § 9, odst. 1 zní:

„Příslušníci kárných pracovních táborů budou propuštěni, stanou-li se tělesně nebo duševně nezpůsobilými k pobytu v kárném pracovním táboru."

5. § 10 zní:

„Ustanovení o řídících a správních orgánech kárných pracovních táborů.

Řídící a správní orgány kárných pracovních táborů (§ 2, odst. 1) jsou oprávněny použít zbraně podle předpisů platných pro četnictvo a podléhají téže kázeňské a soudní pravomoci jako příslušníci četnictva."

6. § 11 zní:

„Úhrada nákladů.

Náklady na vybavení kárných pracovních táborů, pokud nebudou nahrazeny odběrkami veřejné správy (subjektům), jsou těž se kárných pracovních táborů použije, budou hrazeny ministerstvem vnitra. Bliží předpisy o tom vydá ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem financí, ostatními zúčastněnými ministerstvy a nejvyšším účetním kontrolním úřadem."

7. § 12, odst. 1 zní:

„Podrobná provádící ustanovení k tomuto nařízení obsahuje předpis o kárných pracovních táborech, vydaný ministerstvem vnitra za součinnosti zúčastněných ministerstev."

8. § 14 zní:

„Účinnost a provedení.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede je minister vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry."

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede je minister vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Hácha v. r.
Ing. Eliáš v. r.

Dr. Kalfus v. r. Dr. Havelka v. r.
Dr. Kapras v. r. Cipera v. r.
Dr. Krejčí v. r. Dr. Feierabend v. r.
Dr. Šádek v. r. Dr. Klumpar v. r.

Nařízení česko-slovenské vlády č. 72 z 2. 3. 1939 o kárných pracovních táborech pro muže starší 18 let, kteří nemohli prokázat, že si řádným způsobem zajišťují obživu. Protektorátní vláda ho převzala pozměňovacím nařízením č. 188 z 28. 4. 1939.